

REALIZACJA TOLERANCJI RELIGIJNEJ W XVII-WIECZNYM MARYLANDZIE

Trudno nie zgodzić się z przyjętą przez większość badaczy tezą o funkcjonowaniu tolerancji religijnej w XVII-wiecznym Marylandzie, angielskiej kolonii złożonej w Ameryce w 1634 r. przez katolika Cecila Calverta, Lorda Baltimore. Wystarczy przypomnieć, iż przysięga gubernatora kolonii z 1648 r. była pierwszym amerykańskim aktem prawnym zawierającym słynną klauzulę swobodnej praktyki (*free exercise of religion*), a uchwalony w Marylandzie w 1649 r. *An Act Concerning Religion* pierwszą amerykańską ustawą gwarantującą przedmiotową swobodę wszystkim chrześcijanom. Badania zaprezentowane w niniejszym artykule pozwalają jednak postawić tezę, iż dla lordów Baltimore ostatecznym celem realizowanej w XVII-wiecznym Marylandzie tolerancji religijnej było wprowadzenie rozdziału kościoła od państwa w kolonii. Powyższe założenie pozwala na właściwe zrozumienie zarówno marylandzkich regulacji prawno-wyznaniowych jak i polityki tolerancji religijnej lordów Baltimore. Tytułem przykładu wskazać można na przeprowadzone przez władze Marylandu prześladowanie kwakrów, którzy z pobudek konfesyjnych odmawiali składania przysięgi wierności na rzecz Lorda Baltimore. Prześladowanie to pozostaje w sprzeczności z faktem, iż żaden z kwakrów, a nawet Żyd otwarcie przeczący boskości Chrystusa, nie zostali ukarani za bluźnierstwo przeciwko Trójcy Świętej, za który to czyn *de iure* groziła w XVII-wiecznym Marylandzie kara śmierci. Sprzeczność ta okaże się być jednak tylko pozorna, jeśli za podstawę powyższej polityki przyjmiemy realizację zasady rozdziału kościoła od państwa, gwarantującej świecki porządek w kolonii.

REALIZATION OF RELIGIOUS TOLERATION IN THE SEVENTEENTH CENTURY MARYLAND

For many historians it is certain that in the seventeenth century Maryland, an English colony founded in America in 1634 by a Catholic, Cecil Calvert, Lord Baltimore, there was religious toleration. It is difficult to disagree with this statement. The oath of the Governor of Maryland from 1648 was the first American legal document which used the famous free exercise clause. Furthermore, *An Act Concerning Religion* enacted in Maryland in 1649, was the first American legislative act which guaranteed the free exercise of religion to all Christians. However, as far as this paper is concerned, it was not religious toleration that Lords Baltimore finally wanted to achieve. Their real idea was the separation of the church and state. This is the most convincing explanation not only of the seventeenth century Maryland religious laws,

but also of the politics of the Lords Baltimore in the field of religious toleration. For instance, the Maryland government persecuted Quakers, after on the base of their religion they refused to take an oath of fidelity to the Lord Baltimore. In contrast to that, not one Quaker or even Jew, who openly denied the divinity of Christ, was punished for blasphemy against the Holy Trinity, which was by the law a capital crime in the seventeenth century Maryland. The reason behind this confusing policy was the realization of the idea of the separation of church and state which guaranteed the secular order in the colony.